

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

3 Qualis fuerit perturbatio ex locutione Angeli in Virginefacta vndeveorta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

Reuelatio-
num varia
genera.

lationem factam Virgini, quam Ioseph, cum ei Angelus in somniis apparuit. Ne tamen doctrina hæc pugnare videatur cum eodem D. Tho. in citato loco ex 2.2. aduerte oportet, reuelationem intellectualem propriè dici, quæ non habet ortum à sensu, vel imaginatione, sed immediate fit ipsi intellectui per lumen infusum, & species intellectuales, vel denuo infusas, vel præexistentes, & diuina virtute ad super naturalem aliquam apprehensionem, seu conceptionem faciendam applicatas: & hoc genus reuelationis dupliciter fieri potest. Primò, eleuando intellectum ad cognoscendum sine operatione phantasiæ, & hic modus est valde extraordinarius, quia non est accommodatus anime vnite corpori passibili, & id eò raro, & tantum ex singulari priuilegio conceditur. Aliter igitur fit hæc reuelatio modo magis humano, & cooperante phantasia ipsi intellectui, non tam quia motus fit ab ipsa, quam quia ipsam mouet, & applicat, vt secum operetur. At vero imaginaria, seu sensibilis reuelatio dicitur, non quia ad intellectum non pertingat (illa enim est valde imperfecta, & vix meretur prophetica reuelationis nomen) sed quia primario fit per sensibilem aliquam, vel imaginariam representationem, ex qua oritur mentis conceptio, illiq; quodammodo commensuratur. Prior ergo intellectualis reuelatio ex suo genere perfectior est, quia est abstractior, & spiritualior: & hoc modo locutus est D. Th. in 2.2. si tamen simul cum illa cognitione sensus etiam concurrant, & ad hoc etiam diuinitus iuuentur, nihil de perfectione minuetur, sed potius augebitur, & hoc est quod D. Th. hic docet. Vnde sentit ita factum esse in hac reuelatione Virgini facta, quod explicandum superest.

Aduertendum ergo secundò est, in hac reuelatione distinguendam esse personam loquentem à mysterio reuelato. De persona, scilicet, de Angelo Gabriele iam dictum est, cum qua intellectuali perfectione Virgini patefactus est. De mysterio autem ipso. Primò, non oportuit, vt saltem antequam esset, peractum clarè & prout in se est Virgini demonstraretur: imò nec necessarium fuit, vt ei reuelaretur illo intellectuali modo, qui omnino abstrahit à cooperatione phantasiæ, quia oportuit, vt prius illud per fidem crederet, modo accommodato homini viatori. Secundo, non est illi reuelatum hoc mysterium reuelatione imaginaria propriè dicta, sed reuera intellectuali. Quia nulla sensibilis imago sensibus, vel imaginationi eius obiecta est, per quam mysterium conciperet: sed nuda veritas est menti proposita, quamuis medio auditu, verboque sensibili, quod non repugnat intellectuali reuelationi. Qui auditus est sensus disciplinæ, vnde per illum excitari potest intellectus, vt sub lumine diuino interius cooperante, tam perfectè apprehendat obiectum, ac si immediatè illi proponeretur (agimus enim de apprehensione seu conceptione abstractiua, quæ per species alienas fit, & est fidei accommodata) hæc igitur conceptio perfectissimè fit per auditum, quia verba sunt expressa signa intelligibilis veritatis, quibus optimè mens instruitur, & mediantibus illis facillè potest ad intellectualem cognitionem abstractiuam perfectè eleuari. Hoc igitur modo propositum fuit hoc mysterium Virgini per verba Angeli, quibus excitata mens eius, & diuina virtute, & lumine interius eleuata, & adiuta, perfectissimè concepit mysterium ipsum, quantum per fidei cognitionem fieri poterat, & ita habuit quidquid perfectionis est in intellectuali reuelatione, & præterea sensus eius, & imaginatio per sensibilia verba adiuta fuerunt, vt facilius, ac melius possent ad intellectualem conceptionem cooperari. Tertiò dixi hæc intelligenda esse de reuelatione huius mysterii, quatenus Virgini facta est, antequam in ipsa perficeretur, quia si loquamur de illo tempore, seu momento, in quo post plenam fidem, & consensum Virginis, Verbum in

Mysterium
incarnatio-
nis quomo-
do Virgini
fuerit ab
Angelo pro-
positum.

ea factum est caro, non est incredibile eleuatam esse mentem eius, vt statum viatoris quodammodo transcenderet, & mysterium, atque adeò Deum, prout in se est, & prout est humanitati coniunctum, clarè videret. Hoc enim beneficium, ac priuilegium sapius in hac vita mortali esse Virgini concessum, authores graues docuerunt, vt infra in proprio loco commodius dicemus. Si quod autem tempus in hac vita potuit esse opportunum ad suscipiendum hoc beneficium, videtur sanè illud fuisse, in quo post eximiam fidem, admirabilem obedientiam, & humilitatem, mater Dei fieri meruit. Est ergo hoc pium, & probabile quamuis incertum.

SECTIO III.

Qualis fuerit perturbatio ex locutione Angeli in Virgine facta, vnde dicitur 1a.

VT explicemus, quis, & qualis motus hic perturbationis fuerit, à causa, & radice eius initium sumamus. Traduntur autem à Patribus variæ causæ, quas D. Th. hic solut. ad 3. art. 3. tetigit. Prima est quasi naturalis quia cum mens hominis eleuatur ad videndam rem insolitam, & præsertim superioris ordinis, pars inferior quodammodo debilitatur, & inde oritur huiusmodi perturbatio. Quæ sanè causa non nihil adiuuat, considerata humanæ naturæ fragilitate: non tamen satis est ad rem præsentem explicandam. Quia perturbatio Virginis non fuit posita in debilitate, aut defectu virium corporis, sed in aliquo animi affectu, timoris, pudoris, aut admirationis. Vox enim, *Turbata est*, hoc propriè significat, & verba Euangelij propriè intelligenda sunt, cum com modè possint. Vnde Angelus respondit, *Ne timeas Maria*, quæ verba propriè timorem significant. Responderi potest ex doctrina Caiet. hic artic. 3. verum esse turbationem fuisse in animo, ortam tamen fuisse ex necessitate materiæ, id est, ex infirmitate corporis, quod debilitatur, dum anima muleum ad superna intendit. Sed hæc doctrina (vt mihi quidem videtur) non potest ad Virginis turbationem commodè applicari. Quia quando perturbatio oritur ex hac debilitate, & necessitate, non fit sine aliqua motione indeliberata præueniente rationem, vel sine falsa aliqua apprehensione, & imaginatione, hæc cautionem imperfectio nullo modo est Virgini tribuenda. Assumptum declaratur, quia cum perturbatio oritur ex necessitate materiæ, non est in potestate hominis illam præuenire, imò vir est sui compos, vt libere possit cogitare, & discurre. Et confirmatur ex diuerso modo, quo hæc perturbatio Virginis, & alia Zachariæ narratur eodem cap. Luc. 1. vel de Daniele, Luc. 10. Daniel. 10. De illo enim non dixit Euangelista turbatum fuisse: sed addidit, *timor irruit super eum*, id est, præuenit, & præoccupauit ipsum: de se verò dicit Daniel. *Non remansit in me fortitudo: sed species mea mutata est in me, & emacui, neque habui quidquam virium.* At verò Beatissimæ Virgini, nihil huiusmodi accidisse dicitur, sed potius, tanta animi moderatione, & constantia fuisse turbatam, vt simul cogitare, qualis esset ista saluatio. Vnde eleganter Bernard. homil. 3. *Turbata est, sed non perturbata, turbata est, & non est locuta, sed cogitabat, qualis esset ista saluatio. Quod turbata est verecunda sui virginitalis: quod non perturbata, fortitudinis, quod tacuit, & cogitauit, prudentiæ.* Non fuit ergo illa turbatio motus aliquis indeliberatus ex motione corporis, seu inferioris appetitus proueniens, sed fuit rationalis quædam admiratio, & prudens timor, ortus ex attentissima cogitatione, & ponderatione eorum, quæ audiebat, & videbat. Et confirmatur à signo, nam statim ac Angelus dixit, *Ne timeas Maria*, deposuit omnem timorem, totamq; illius legatione quieto animo audiuit, & prout.

D. Thom.

Caiet.

Luc. 10.
Dan. 10.

Perturbatio Virginis in annuntiatione qualis.

Bernard.

SECTIO IV.

& prudenter respondit, *Quomodo fiet istud?* signum ergo est non fuisse conturbatam, nec inuoluntaria aliqua affectione commotam.

Ex quibus præterea colligitur, non corporis imperfectionem: sed animi potius virtutem, & perfectionem fuisse huius turbationis radicem, & causam quæ duplex assignatur à Patribus. Prima est, quam D. Th. secundo loco posuit, verecundia virginalis, vt Bern. etiam paulo antea citatus dicit. Hæc vero causa dupliciter explicatur: primò, vt hæc turbatio orta

Ambros.
Perturba
tionis vir
ginea in
annuncia
tione An
gelica ra
dix, & ca
sa.

Hier 673.

Emis.

Bernar.
Damasce.

Ambr.

Hierom.

Petr. C.

D. Thor

Orig.

20767.

BIBLIOTH
ANDERBO

V.B. Virgo in Angelica annuntiatione statim Christum conceperit.

Quamuis de modo huius conceptionis in sequen-
tibus dicturi simus, non tamen potuit hæc qua-
stio hoc loco prætermitti, quia ad intelligendam ex-
actè annunciationem Angelicam, omnino videtur
necessaria. Vnum ergo inter Catholicos certum est,
scilicet, B. Virginem concepsisse Verbum diuinum,
antequam Angelus ab ea discederet: hæc est enim
communis sententia Sanctorum, quos statim refe-
ram. Vnde Greg. li. 18. moral. c. 36. *Nuntiante*, inquit,
Angelo, & adueniente Spiritui, mox Verbum in vitro, &
intra vterum Verbum caro, & propter hanc causam di-
xit Damasc. lib. 4. c. 15, conceptionem *per autem* con-
cipisse. Et nonnulla coniectura huius rei habetur in
Euangelio, statim enim ac finita est annunciatio An-
geli, B. Virgo cum festinatione iuit ad visitandam E-
lisabeth: & tamen iam erat mater Domini, vt testan-
tur illa verba *Vnde mihi, vt venias mater Domini mei ad*
me, iam ergo conceperat Christum, & Deum, ergo si-
gnum est, statim in ipsa annunciatione Angelica cõ-
cepisse. Ratio vero est, quia illa conceptio simul in-
choata est, & perfecta, (vt infra dicemus) fuit autem
statim incepta, quia ad hoc mittebatur Angelus, &
Spiritus Sanctus erat causa efficax, & paratissima, &
ideo statim illam perfecit.

Difficulus vero est, quo tempore, vel post quæ
verba, facta sit hæc conceptio. Fuit enim multorum
Patrum sententia factam esse, vel illis verbis saluta-
tionis Angelicæ. *Aue gratia plena Dominus tecum*, vel
ante illa. Ita dicit Pet. Alexan. in lib. de Deitate, vt re-
fertur Conc. Ephes. to. 2. c. 7. & in Concil. Chalcedo-
nen. act. 1. sub hoc titulo. *Nicena synodi fides*, vbi ficit,
& verbum caro factum est, & habitauit in nobis, tum videret-
ur, tum Angelus sacram Virginem eiusmodi oratione sa-
lutaui, *Aue gratia plena, Dominus tecum*. Hoc est Dei Ver-
bum, nunc tecum est: nam illa Gabrielis saluatio Deū
Verbum in vtero virgineo natum, & carnem fa-
ctum insinuat. Vnde Chryl. in Liturgia, circa mediu-
m, sic inquit. *Gabriele dicente tibi. Virgo Aue, cum voce
incarnatus est omnium Deus in te, sacrosancta arca, & eo-
dem modo loquitur. Nicephor. libr. 1. hist. ca. 8. & in
eandem sententiam scribit Aug. ser. 14. de nativ. vbi
introducitur Beata Virginem sic loquentem de Gab-
riele Archangelo, Visitauit, & perturbauit me, salu-
tauit, & gaudauit, dixitque mihi, Aue gratia plena, Do-
minus tecum*, Dominus, inquit, tecum, sed plus quam
mecum, in me autem, licet sit Dominus, memetipsum crea-
uit Dominus. Ita est Dominus tecum, vt sit in corde tuo,
sit in vtero tuo, adimpleat mentem tuam, adimpleat car-
nem tuam. Sentit ergo statim factum fuisse myste-
rium, quando Angelus dixit illa verba. Et idem
sentiant omnes, qui verba illa exponunt de existen-
tia Domini in virgine per verbi conceptionem, vt
sentit Bern. homil. 3. in Missus est, dicens, Dominus te-
cum, non solum mente, sed etiam ventre. Et Laurent. Iust.
sermone de annunciatione, & Aug. ser. 2. de annun-
ciatione Pet. Damian. serm. 11. de natiuitate Virgi-
nis.

Certa tamen sententia est B. Virginem non concepiſſe diuinum Verbum, donec ſuum præbuit conſenſum, illumque illis verbis explicuit, *Ecce ancilla Domini, fiat mihi ſecundum verbum tuum.* Itaque in eo momento, in quo finita ſunt illa verba, perfecta fuit conceptio, & non antea. Et quidem, quòd non fuerit dilata conceptio ultra illud inſtans, conſtat ſatis ex principio huius ſectionis. Nam ſtatim ſubdit Lucas, *Et diſceſſit ab illa Angelus.* Diximus autem, prius quam diſceſſiſſet, conceptionem fuiſſe perfectam. Deinde, quia iam nihil deerat, vt Spiritus Sanctus ſuum opus inchoaret, propter quod Angelum

*Quo tempore pun-
dò Chri-
ſtum Virgo
concepit,
Luc. 1.*

Virgo ante
discessum
annunti-
antis An-
geli Chri-
stum con-
cepit:

Pet. Alex.
Con. Eph.
Concil.
Chalced.

- Chrys.
- Niceph.
2 August.

Bernard.
Laur. Iust
August.
Pet. Dam

Quo tem-
poris pun-
cto Chri-
stum Virg-
- concepit,
n. Luc. 2.